

de øvrige Spørgsmaal bort af sig selv, saa har man ingen Frygt mere derfor. Naar her er blevet sagt — jeg troer, at Udtrykkene falbt omtrent saaledes — at, fordi man nu vilde prøve paa at borttage visse Midler fra Kirken, eller gjøre den Besiddelsen deraf stridig, saa vilde man dog ikke derfor stille den aflædt frem — det var idetmindste noget Liguende — saa siger jeg: dersom Præsteskabet ikke har mere Tillid til sin Indflydelse som Lærere i det religiøse Samfund, end at det troer, at den i Grundlovens § 3 indeholdte Bestemmelse skulde blive aldeles tilfidesat og de ikke, saalænge de ere i Tjeneste, erholde en passende Løn som Statens andre Embedsmænd, saa have de en overmaade ringe Tro til deres Ralds Betydning. Men jeg er af den Overthydning; at uanseet den egentlige kirkelige Indflydelse, som Præsterne udøve, udøve de dygtigere af dem en særdeles gavnlig Indflydelse paa Samfundet i mange borgerlige Retninger, og saalænge man nogenlunde kan holde en saadan Mand tilstede i hvert Sogn, men ogsaa kun en saadan, som kan træde ned paa denne Jord og som begriber, at kun ved selv at træde ned paa denne Jord kan han løfte op i Himlen, vil man blive ved at lønne dem. Men hvis de derimod ikke forstaae at vinde Anseelse ved den Indflydelse, de udøve, hvis de ikke forstaae at føre et virkelig folkeligt Liv ned i den folkelige Tilværelse, hvis de ikke forstaae at bringe Folk til at nærme sig dem, ved at omgaaes med dem, da ville Banfelighederne indtræde. Vilde vi derfor fremme Præsteskabets sande Betydning, skulle vi ikke gaae ind paa at give den allermindste Flig af dette Jordegods til Raadighed for nogen incorporeret Kirke, og vi skulle holde os nøie til, at der eksisterer her i Riget en Kirke af Navn, som hedder Folketirken; men i Virkeligheden er her nu ingen incorporeret Kirke, og at der ikke nu eksisterer nogen saadan, det er, fordi man har villet bringe ind under Incorporationen noget Andet end det, der er en nødvendig Betingelse for at vide, i hvilken Form det christelige Samfund skal træde frem i den ydre Verden som betegnende den evangelisk-lutheriske Folketirke. Lad Præsteskabet fra sin Side træde frem med Formen for en Kirke, der ikke omfatter Mere, og

optager i sig paa en billig og hensigtsmæssig Maade Menighedens Medlemmer, saa skal man see, at det ikke vil være nogen Rigsdagssamling igjennem, inden en saadan Lov, som sætter Grændsen mellem Stat og Kirke, vil finde Billigelse. Derimod vil jeg antage, at saalænge man forsøger at indbringe under den aandelige, kirkelige Corporation disse legemlige Midler, og vil frigjøre sig fra den Control, som ligger i, at Staten giver Understøttelse, vil man fornuftigviis fra Rigsdagens Side lade Saget gaae, som den gaaer. Med alle de Ulemper, det kan have, gaaer det ikke saa slet, og jeg er af den Mening, at de seneste Aar have udvirket meget Gavnligt i denne Retning; det er min Overthydning, at der mere og mere indtræder et forstandigt og nyttigt Samliv mellem Menighederne og Præsterne, og at det vil indtræde i langt højere Grad, naar den Smødelommen, hvorefter der er Spørgsmaal, gik ud paa at have dette aandelige, kirkelig-christelige Liv for Die, og man ikke troede, at det kun kan bringes tilveie, ved at man selv er raadig og eneraadig og uafhængig af den Lovgivende Magt med Hensyn til Skatterne.

Formanden: Jeg skal bemærke, at der er endnu fire Medlemmer, der have ønsket at udtale sig. Det er jo ganske vist, at den Gjensidighed, der har beskæftiget Forsamlingen under dette Afsnit af Lovens, er af en saadan Betydning, at man ikke kan forudsætte, at den skulde afgjøres ved en kort Discussion derom. Smid- lertid troer jeg ikke, at det Spørgsmaal, som fornemmelig har beskæftiget Discussionen, ligger for til en endelig Afgjørelse ved de Afstemninger, der forestaae her. Jeg troer derfor ikke, det vil være urigtigt at søge at begrænse Discussionen noget, og jeg skal derfor, naar de fire Medlemmer, der allerede tidligere have begjært Ordet, have udtalt sig — jeg forudsætter tillige, at den ærede Minister og den ærede Ordfører vil udtale sig — og førend jeg giver Ordet til de ærede Medlemmer (Kroggh og Zahle), der nu begjære det, og dem, der senere maatte begjære det, foreslaae Forsamlingen Afslutning af Forhandlingerne. De fire Medlemmer, som allerede tidligere have begjært Ordet, ere Rigsdagsmændene for Svend-